

Arupärimine justiitsministrile seoses kollektiivse pöördumisega „Lõpetada erakondade ületoitmine!“

Lp justiitsminister hr. Urmas Reinsalu

Riigikogu juhatus võttis 28.10.2014 menetlusse kollektiivse pöördumise „Lõpetada erakondade ületoitmine!“ ning määras selle juhtivkomisjoniks põhiseaduskomisjoni. Tegemist oli esimese pöördumisega, mis anti Riigikogule üle lähtudes Rahvakogu ettepaneku alusel ellu kutsutud kollektiivse pöördumise mehhanismist.

Riigikogu põhiseaduskomisjon otsustas 28.04.2014 Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ alusel lahendada kollektiivses pöördumises „Lõpetame erakondade ületoitmine!“ püstitatud probleem „muul viisil“. Põhiseaduskomisjoni otsusest tuleneb, et „muul viisil“ tähendab pöördumises väljendatud problemaatika üleandmist Justiitsministeeriumile. Ehk „antud küsimus lahendatakse justiitsministeeriumi poolt koalitsioonilepingu täitmise tegevuskava alusel“.

Seejuures viidatakse koalitsioonilepingu punktile 4.29, mis ütleb: „Ühtlustame valimisseadused ning analüüsime poliitilise konkurentsi elavdamise võimalusi (sh reklaamikulude ülempiir, kantsjoni maksimine, üleriigilise nimekirja institutsioon ja valimisringkondade proportsioonid). Taotleme muudatuste sisseviimisel konsensust“.

See punkt haakub vaid üsna kaudselt pöördumise eesmärgiga vähendada erakondade riigieelarvelist rahastamist vähemalt poole võrra ning toetada ühtviisi nii riigikogu- kui ka kohalike omavalitsuste volikogude valimistel edukalt osalenud nimekirju. Valitsuse „100 päeva plaanis“ ei ole sõnagi poliitilise konkurentsi soodustamisest ja demokraatia arendamisest.

Jääb selgusetuks, millistel alustel hakkab Teie juhitud Justiitsministeerium pöördumises sõnastatud probleeme lahendama, kui selleks ei ole ühtegi olulist baasdokumenti ega reaalselt poliitilist tahet.

Riigikogu põhiseaduskomisjoni keeldumine ligi 4000 allkirjaga kollektiivset pöördumist sisuliselt käsitleda ning selle andmine Justiitsministeeriumile „muul viisil“ lahendamiseks on meie meelest küüniline nii pöördumise algatajate kui ka Teie suhtes.

Just Teie aktiivsel eestvõttel viidi 2003. aasta sügisel läbi erakonnaseaduse muutmine ja erakondade riigieelarvelise toetuse mitmekordistamine, millest lähtub rahajagamise ebaõiglane mudel ning valimiskampaaniate võlgu tegemine. Meile teadaolevalt on just Teie juhitud erakond jõudnud umbes miljoni-eurose kampaaniavõlani, mida loodate katta riigieelarvest laekuva raha arvelt.

Vaatamata sellele, et nimetatud asjaolud vähendavad drastiliselt Teie usaldusväärset erakondade rahastamist puudutavate probleemide lahendajana, peame esitama Teile kui justiitsministrile rea küsimusi:

1. Palume selgitada, millise kava alusel ja kuidas hakkab Justiitsministeerium pöördumises esitatud probleeme lahendama?
2. Palume selgitada, milliseid samme kavatseb Justiitsministeerium astuda kehtiva erakonnaõiguse muutmiseks, konkurentsitingimuste võrdsustamiseks ning erakondade riigieelarvelise rahastamise vähendamiseks?
3. Kas saab pidada ausaks ja õiglaseks 2015. aasta valimiskampaania ajal valitsenud konkurentsiolukorda, kus mõned täisnimekirja esitanud erakonnad said olulist tuge riigieelarvest, aga mõni ei saanud seda üldse?
4. Kuna Te osalesite IRLi delegatsiooni juhina koalitsiooniläbirääkimistel, küsime, miks erakondade rahastamise vähendamise ja õiglasema rahajaotuse idee ei jõudnud koalitsioonileppesse? Mil määral on nende probleemide ignoreerimine seotud sellega, et kõik koalitsioonierakonnad on võtnud võlgu ning riigieelarveline toetus on käepärane vahend nende kohustuste katmiseks?
5. Mida tähendab koalitsioonileppe punktis 4.29. kirjeldatud konsensuse taotlemine muudatuse sisseviimisel? Kas peetakse silmas konsensust koalitsioonierakondade vahel, kõigi Riigikogu erakondade vahel või üritate jõuda konsensusele ka avaliku arvamusega ning kollektiivse pöördumise esitajatega?
6. Palume täpsustada, kuidas justiitsminister mõistab koalitsioonilepingus väljatoodud „reklaamkulude ülempiiri“ rakendamist ja kas see vähendaks erakondadele riigieelarvest eraldatavat rahasummat?
7. Erakondade ebaõiglase rahastamise jätkamine ja poliitilise konkurentsi pärssimine tekitab umbusku riigi kui sellise suhtes. Kuidas Te seda ohtu hindate ja millist vastutust näete endal justiitsministrina olukorra lahendamiseks?

29. aprillil 2015

Esitavad Riigikogu liikmed:

J Adams / JURI ADAMS /

Andres Herke

/ ANDRES HERKEC /

Andres Anus

/ Andres Anus /

Külliki Kurbanepp

/ Külliki Kurbanepp /

Hele Elmet

/ Hele Elmet /

Artur Talvik

/ ARTUR TALVIK /

Krista Aru

/ KRISTA ARU /

/ A. Lubbe /